

BIS nefunguje, jak má, říká natvrdo analytik Štefec. Veřejně šíří, kolik je tu ruských špiónů, tak ať se nediví, že se prezident ptá na jména

- CZ24 News | 8. prosince 2020

ČESKO: „Bezpečnostní informační služba nefunguje tak, jak má. Kdyby fungovala, jak má, tak by po nich prezident nemusel pátrat. Prezident ne zcela věří tomu, co se veřejně prezentuje - počínaje kádrováním obsahu školní látky v oblasti dějepisu a konče vyjádřením o špiónech, kterými nás - veřejnost Bezpečnostní informační služba celkem bohatě zásobuje,“ říká vojenský analytik Jaroslav Štefec. Navíc se podivuje nad únikem informací zpravodajců včetně žádosti prezidenta, o které se vědělo v médiích během několika dní.

Prezident Miloš Zeman podle Českého rozhlasu žádá po Bezpečnostní informační službě (BIS) jména ruských špiónů, informace o jejich operacích na našem území i jména spolupracujících. Co si o tomto požadavku myslíte?

Já velmi jednoduše nevím, co si o tom mám myslet, protože to je informace z tisku. Nevím, co skutečně prezident žádá, mimochodem, má na to právo podle zákona a má na to samozřejmě právo jako prvek exekutivy. Bezpečnostní informační služba dokonce předkládá jedenkrát za rok zprávu prezidentovi, vládě a tak dále o výsledcích a o tom, co zjistila. Mám jen informace z tisku a opravdu netuším, co přesně prezident požadoval, ale jsem si prakticky jist, jak je jeho zvykem, že postupoval v souladu s legislativou, a že to má posvěcené od vlády.

Například poslanec Marek Benda (ODS) z poslanecké komise pro kontrolu BIS v České televizi uvedl, že žádný šéf žádné zpravodajské služby na světě by takové informace

nevydal.

Pan Benda není zpravodajec. Nechci nikoho urážet, myslím si o něm svoje. Není zpravodajec a garantuji vám, že podobné informace dostává jak americký prezident, tak prezident Putin bez jakýchkoliv problémů. A dostávají je od svých šéfů informačních služeb ve svodkách, takže pan Benda jenom plácá.

Nakolik je taková žádost v historii obvyklá?

Tato žádost je velmi neobvyklá proto, že prohlášení, která se objevují v takzvaných veřejných zprávách českých informačních služeb – jak vojenského zpravodajství, tak Bezpečnostní informační služby, by měla pravidelně končit na stolech odpovídajících funkcionářů. Tedy nikoliv ve Sněmovně, protože ze Sněmovny se všechno rozkecá. Ale jak vláda, tak prezident by takové informace měli mít a měli by jimi disponovat.

Takže jestliže Bezpečnostní informační služba prohlásí ve veřejné zprávě, že tady rejdí ruští špióni, čínští špióni a žádní jiní, tak jde o celkem logický požadavek prezidenta republiky. A je celkem logické, že se zajímá, jací špióni, kolik jich a kde jsou, protože tuhle informaci o nich zřejmě nedostal, ačkoliv by měl být jeden z adresátů těchto informací, které běžně informační služby shromažďují.

Včetně podrobnějších informací, jako jsou jména?

Jeho celkem nezajímají jména, ale pokud jsou tam nějaké zjištěné závažné operace, tak ho určitě zajímají i jména, proč ne? Vše je samozřejmě natolik utajené, že nepředpokládám, že by se jména z bezprostředního okolí prezidenta nebo premiéra, pokud tyto informace má, dostávala ven. Pochopitelně se s nimi nesmí seznamovat nikdo, kdo nemá příslušný stupeň utajení.

Co k tomu Miloše Zemana podle vás vede kromě toho, že nemusel dostat informace, jak jste zmínil? Mezi BIS a Milošem Zemanem už delší dobu probíhají konflikty. Od novičoku přes Zemanovo vyjádření, že zpravodajci jsou čučkaři, stranou nezůstává ani šéf BIS Michal Koudelka. O čem tyto výměny podle vás svědčí?

Svědčí minimálně o tom, že Bezpečnostní informační služba nefunguje tak, jak má, protože kdyby fungovala, jak má, tak by ty informace prezident měl, nemusel by po nich pátrat. A svědčí o tom, že prezident ne zcela věří tomu, co se veřejně prezentuje. Počínaje kádrováním obsahu školní látky v oblasti dějepisu a konče vyjádřením o špiónech, kterými nás – veřejnost Bezpečnostní informační služba celkem bohatě zásobuje. Ale jediné, co jsem v reálu viděl, bylo vyhoštění dvou lidí z kulturní skupiny ruského velvyslanectví, respektive když byly uvalené společné sankce proti Ruské federaci v souvislosti s takzvaným chemickým útokem v Sýrii a podobně. Takže to jsou věci, které jsou podivné, protože se probírají utajované informace na veřejnosti, ale přitom je viditelně nemají lidé, kteří by se tyto informace měli dozvědět a měli by být jejich adresáty.

A co mohou mít tyto výměny mezi BIS a prezidentem za následek? Pro české zpravodajské služby, pro Českou republiku a naši diplomacii?

Podle mě žádnou. Jediné, co to ukazuje navenek vůči našim partnerům, že naše Bezpečnostní informační služba skutečně nefunguje tak, jak má. Já vím, že je celkem logicky určitým způsobem izolována od některých informací – protože jestliže prezident požádá v utajeném režimu o konkrétní informace a během pár dnů to ví tisk... navíc jsem se dočetl, že to Českému rozhlasu potvrdily tři nezávislé zdroje z té služby. Tak tam je opravdu něco špatně.

Miloš Zeman navíc nedávno předal materiály týkající se Michala Koudelky - šéfa BIS, které

by ho měly kompromitovat. Pamatujete podobnou situaci u nás nebo v zahraničí?

Určitě, protože americký prezident také sundal šéfa CIA, jestli se nepletu a nebylo to jednou, takže tyto informace jsou běžné i u našich spojenců. Já samozřejmě nevím, jestli k něčemu podobnému došlo ve Francii, to bych lhal, ale ve Spojených státech o takových případech vím.

Prezidentův poradce Martin Nejedlý cestoval do Ruska. S poradcem ruského prezidenta Vladimira Putina tam, dle slov ministra zahraničí, jednal o schůzce prezidentů. Zároveň se však objevují spekulace, že se jednání mohlo týkat výstavby nového jaderného bloku v Dukovanech. Byla schůzka bezpečnostním rizikem?

Ne, proč? Nevidím důvod. Nevidím v tom bezpečnostní riziko, protože nevidím dopady této schůzky na cokoli, co by mohlo nějakým způsobem ohrozit Českou republiku.

Je neobvyklá nepřítomnost kohokoliv z české diplomacie na zmíněné schůzce. Souhlasíte?

Nevím. Šlo o schůzku emisarů dvou prezidentů. Nebyla to oficiální diplomatická cesta, takže byla polooficiální, nebyla pod hlavičkou ministerstva zahraničí, ale byla cestou emisara prezidenta republiky na jednání. Kdyby jednal přímo s prezidentem, tak by to bylo podivné. Ale on nejednal s prezidentem, jednal s jeho poradcem, čili nešlo o schůzku na diplomatické úrovni. Proto si nemyslím, že je nutná přítomnost diplomata, ale předpokládám, že za českou stranu se toho nezúčastnil Nejedlý úplně sám. Asi neseděli jen ve dvou někde v hospodě u stolu obklíčení agenty Putina, aby je nikdo neposlouchal.

Jak velké riziko by bylo spolupracovat na tendru v Dukovanech s ruskou či čínskou stranou? Jsou obavy oprávněné?

V současné době umí stavět jaderné elektrárny de facto pouze tři země. S minimálním rizikem pro provoz. Umí to Japonsko, umí to Rusko, umí to Francie. Nevím, jak s Čínou, tam si nejsem úplně jist, ale oni hodně používají ruské technologie v tomto případě. Ale Westinghouse například může znamenat riziko z toho důvodu, protože Westinghouse už jaderné elektrárny stavět prakticky neumí. A nestaví je už dlouho, má menší zkušenosti s výstavbou jaderných systémů. Rusové nebo plzeňská Škoda JS mají větší zkušenosti s dnešními jadernými systémy, než celý Westinghouse.

Jsou tedy obavy oprávněné?

Já totiž nechápu podstatu těch obav. V čem ty obavy spočívají? Jedná se o technologie, které tam budou implementované, jedná se především o jadernou část a o systém dodávky jaderného paliva? Existuje jen pár zemí, ze kterých můžeme vybírat. Francie, Británie, Rusko a Japonsko. A do jisté míry Spojené státy, protože Westinghouse vyrábí jaderné prvky, tedy články, které se vkládají do jaderných reaktorů, proto americké systémy. Když se pokoušely vyrobit svého času články pro Dukovany nebo pro Temelín, tak v obou případech pokusy havarovaly. Neumějí vyrobit technologie tak, jak je zapotřebí.

Je otázka, jaké reaktory se budou používat, kdo nám bude dodávat jaderné palivo a kdo ho bude odkupovat a likvidovat. Nejsem si zcela jist, že Spojené státy jsou ochotny likvidovat jaderné palivo, zatímco Rusové ho od nás odkupují. Co se tady spálí, se vyveze, i když se tady počítá s výstavbou skladu jaderného odpadu, který se má u nás stavět, ale je snaha palivo z jaderných elektráren odkupovat. Postavit jadernou elektrárnu není legrace, znamená to zajistit obrovskou logistiku na desítky let. Výstavbu mohou zvládnout domácí firmy – jak tu stavební část, tak i tu naprostou většinou část nejaderných systémů. A do značné míry i součásti jaderných reaktorů se tady dají vyrobit. Dokonce se vyráběly v plzeňské Škoda JS, která donedávna vyráběla reaktory, tuším, pro

Indii. Riziko bezpečnostní je zde spíše z hlediska provozu než z hlediska dodavatele.

To je právě jedna z hlavních výtek kritiků. Ten provoz, který bude závislý na Rusku, případně Číně a navíc nebezpečí kvůli únikům informací...

Já úplně nerozumím, jaké úniky informací mají na mysli. Kolik se tam vyrobí elektřiny? Nechápu to, protože se jedná o veřejně přístupné informace, ale jde skutečně o provozní riziko. To znamená, zda si budeme nechávat od někoho stavět reaktor, tak z toho důvodu, že jsme často kritizováni v rámci Evropské unie kvůli naší politice ve výstavbě jaderných elektráren, bych šel spíše tam, kde reaktory umějí. A kde umějí jadernou elektrárnu vyprojektovat a postavit jadernou část, aby byla pokud možno co nejvíce bezpečná.

Zdroj: <https://www.parlamentnilisty.cz/>